กานพลู

ชื่ออังกฤษ Clove, Flos Caryophylli, Caryophyllum

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Syzygium aromaticum* (L.) Merr. et L.M. Perry

ชื่อพ้อง *Eugenia caryophyllata* Thunb., *Eugenia caryophyllus* (Speng.) Bullock et S.K. Harris

วงศ์ MYRTACEAE

ถิ่นกำเนิดและการกระจายพันธุ์ พืชพื้นเมืองของของหมู่เกาะโมลุกกะ มีการนำไปปลูกในเขตร้อนทั่วโลก ได้แก่ ทวีปอัฟริกา ทวีปอเมริกาใต้ ประเทศอินโดนีเซีย สหพันธรัฐมาเลเซีย และศรีลังกา

ส่วนที่ใช้ ดอกตูมแห้ง

สารสำคัญ น้ำมันหอมระเหย ประมาณ 14-23% (ประกอบด้วยสาร eugenol เป็นหลัก); สารกลุ่มฟลาโวนอยด์; สารกลุ่มแทนนิน; สารกลุ่มเทอร์ปีน

กลิ่น และรส กลิ่นเฉพาะ หอมแรง รสเผ็ด ฉุน และทำให้ลิ้นชาได้

การใช้ตามภูมิปัญญา ภูมิปัญญาไทย ใช้ดอกตูมแห้งแก้ปวดฟัน แก้ท้องเสีย ขับลม แก้ท้องอืดเฟ้อ กระจายเสมหะ แก้เสมหะเหนียว แก้เลือดออกตามไรฟัน แก้หืด นอกจากนี้ประเทศอื่น ๆ มีการนำมาใช้รักษาอาการหอบ หืด เลือดออกที่เหงือก อาการอาหารไม่ย่อย ขับลม อาการไข้

การศึกษาทางเภสัชวิทยา

ฤทธิ์ต่อหัวใจและหลอดเลือด สูตรตำรับที่มีกานพลูพบว่าสามารถป้องกันหัวใจหนูจากการขาดเลือดด้วยสาร isoproterenol สารpolysaccharides มีฤทธิ์ต้านการเกิดลิ่มเลือด ซึ่งจะทำให้เส้นเลือดอุดตัน สาร acetyl eugenol และ eugenol มีฤทธิ์ป้องกันการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือด

ฤทธิ์ต้านจุลชีพ น้ำมันหอมระเหยมีฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรียทั้งแกรมบวกและลบ และเชื้อราหลายชนิด

ฤทธิ์ต้านการอักเสบ สารสกัดเมทานอลและสาร eugenol มีฤทธิ์ต้านการอักเสบในสัตว์ทดลอง มีฤทธิ์ต้านการเกาะกลุ่มของเกล็ดเลือดได้ดีกว่ายาแอสไพริน

ฤทธิ์ลดน้ำตาลในเลือด กานพลูมีฤทธิ์คล้ายอินซูลินในการลดน้ำตาลในเลือด

ฤทธิ์เป็นยาชาเฉพาะที่ สาร β-caryophyllene ฤทธิ์เป็นยาชาเฉพาะที่ ทั้งในสัตว์ทดลองและหลอดทดลอง

ข้อห้ามใช้ ห้ามใช้ในคนที่แพ้พืชวงศ์ Myrtaceae กานพลูไม่ใช้ร่วมกับขมิ้นชัน

อาการไม่พึงประสงค์ ผู้ป่วยที่ใช้ดอกพลูเป็นประจำ อาจจะเกิดการแพ้และทำให้ผิวหนังอักเสบ

บรรณานุกรม

https://www.dnp.go.th/botany/mplant/index.html

http://www.worldfloraonline.org/

คณะอนุกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย ในคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย. ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2551.

นพมาศ สุนทรเจริญนนท์ นงลักษณ์ เรื่องวิเศษ. คุณภาพเครื่องยาไทย จากงานวิจัยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท คอนเซ็พท์เมดิคัส จำกัด, 2551.

เอกสารนี้จัดทำโดยคลินิกการประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว
ใช้เผยแพร่เพื่อเป็นวิทยาทานความรู้แก่ประชาชน